

Карбан А.А.

аспірантка,

Київський національний університет будівництва і архітектури

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ НА СКЛАДНОМУ РЕЛЬЄФІ

Українські навчально-виховні заклади перебувають на неналежному рівні, це підтверджують результати зовнішнього незалежного оцінювання, показники якого значно відрізняються у селах і містах не на користь села. Однією з причин цього є те, що будівлі сільських шкіл не модернізуються, менш укомплектовані та забезпечені.

Покращити освітню ситуацію можна завдяки впровадженням нового зразка шкіл, зокрема комплексів на складному рельєфі, що базуються на нововиниклих потребах.

Нині багато країн світу (Швейцарія, Великобританія, США та ін.) приділяють увагу проблемі раціонального використання земель, тому до можливої забудови потрапляють території менш придатні для будівництва через особливості рельєфу: яри, балки, крутосхили тощо.

Комфортні психофізичні умови для навчання формуються архітектурою освітніх закладів. На її рішення впливає ряд факторів, їх можна умовно розділити на зовнішні (природно-кліматичні, містобудівні, соціально-економічні, демографічні, екологічні, історико-культурні, політичні) і внутрішні (функціонально-технологічні, інженерно-технічні, естетичні).

Природно-кліматичні фактори впливають на об'ємно-планувальну структуру, конструкції та інженерні системи будівлі, від них залежить просторова організація внутрішнього середовища та комфорт.

Метою екологічних факторів є будівництво і експлуатація об'єктів із мінімальним впливом на довколишнє середовище (зниження рівня використання енергетичних і матеріальних ресурсів протягом всіх етапів життя будівлі: вибір ділянки для проектування, будівництва, експлуатації і ремонту, знесення).

Містобудівні фактори формують «штучне середовище» і передбачають впровадження ефективного використання території, збереження архітектурної цілісності середовища, ліквідацію непридатних для будівництва територій, прокладання транспортних маршрутів та під'їздів.

Соціально-економічні факторами пов'язані з демографічними. Ці чинники становлять показники життєдіяльності населення як соціального об'єкта, у випадку розробки шкільних комплексів ці фактори забезпечують зменшення кількості людей у крупних і найкрупніших містах за рахунок винесення значної частини жителів – школярів і учительсько-адміністративного персоналу – за межі міст.

Історико-культурні фактори – це специфічного характеру впливи на проектування і будівництво, адже мають свою локалізацію, базуючи свій вплив

на архітектуру через врахування традицій місцевості проектування, адаптації до тамтешніх потреб, звиклій образності.

Політичні фактори перебувають у зв'язку з соціально-економічними та історико-культурними, вони залежать від актуальності на цей момент, зацікавленості держави в подібному проектуванні і будівництві.

Функціонально-технологічні фактори включають у себе питання оптимального виконання процесів і завдань будівлі, вертикальні та горизонтальні комунікації, забезпечення евакуаційних зв'язків.

Інженерно-технічні фактори містять задачі формування інженерних комунікацій, системи освітлення, вентиляційного обладнання, очисних систем, систем протипожежного захисту.

Естетичні фактори тісно пов'язані з усіма іншими, їхня мета полягає у створенні гармонійної відповідності будівлі заданим функціям і середовищу.

Фактори, що впливають на проектування і будівництво шкільних комплексів в умовах складного рельєфу, зумовлюють черговість етапів проектування будівництва:

1 – «Етап навколишнього середовища», включає як природне (характер складності рельєфу ділянки), так і штучне (створене людиною середовище). На цьому етапі домінують природо-кліматичні, екологічні, демографічні фактори.

2 – «Містобудівне розташування ділянки проектування», від нього залежить ступінь освоєння рельєфу під задану функцію експлуатації. На цьому етапі набувають ролі містобудівні, соціально-економічні і історико-культурні фактори

3 – «Архітектурно-планувальне вирішення будівлі» – визначається після проходження всіх попередніх етапів і залежить як від характеру складності рельєфу, так і від функції будівлі. На цьому етапі враховуються особливості екологічних факторів під час проектування, функціонально-технологічні, інженерно-технічні та естетичні чинники.

4 – «Етап експлуатації». Під час нього допрацьовується комфортність середовища для людини.

У зв'язку з потребою пошуку додаткових альтернативних навчальних закладів для України, ідея шкільних комплексів на територіях зі складним рельєфом, як місцинами вільними під новостворення, є можливим і актуальним завданням.

Аналіз факторів впливу на архітектурно-планувальну організацію подібних шкільних комплексів, показав імовірність будівництва таких установ.